

SABIEDRĪBAS
SALIEDĒTĪBAS
RADARS

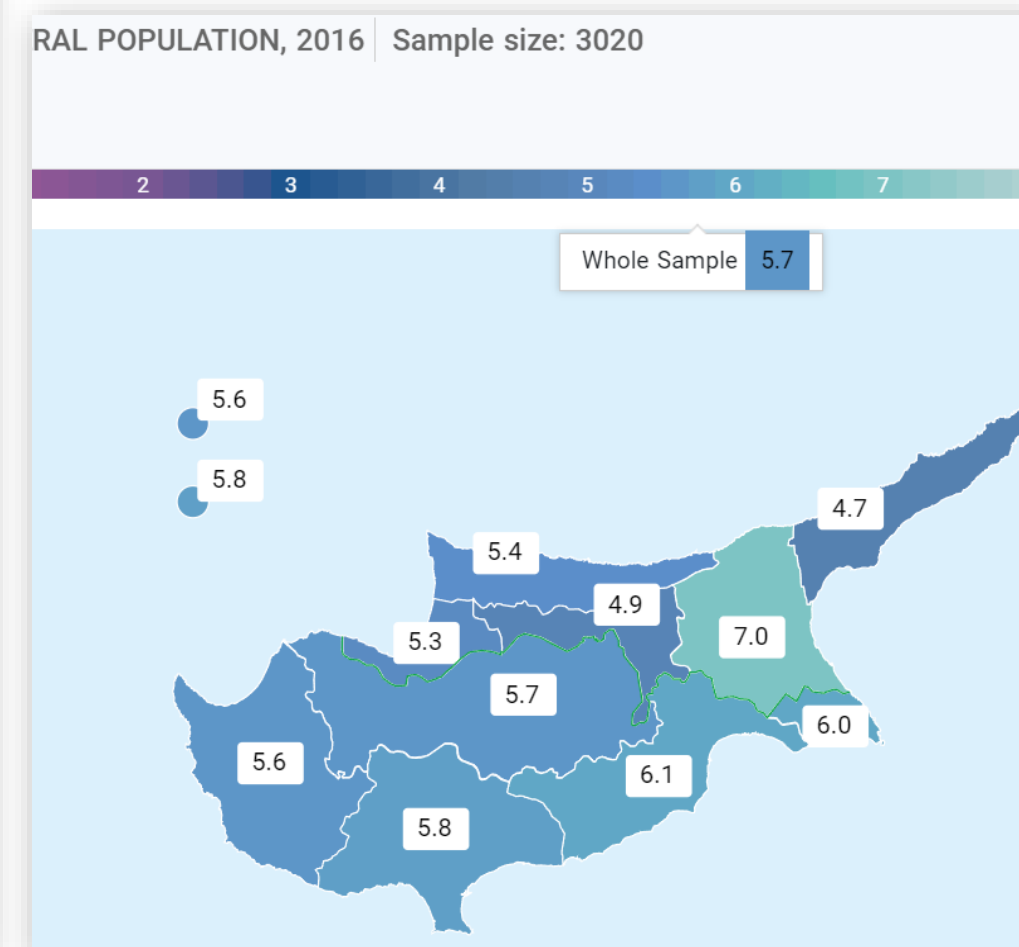
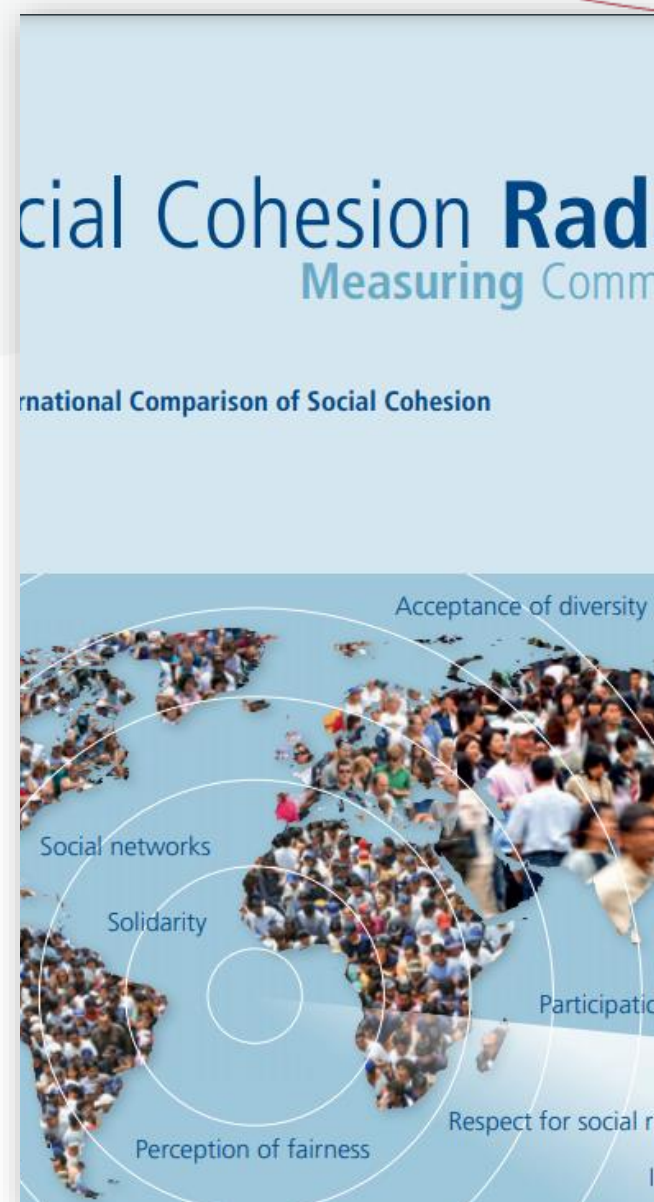
Sabiedrības integrācijas
fonds

SABIEDRĪBAS SALIEDĒTĪBAS RADARA ZIŅOJUMS 2023

Sabiedriskās politikas centrs PROVIDUS
(Iveta Kažoka, Laima Bērziņa)

1. Pētījām dažādās metodes, kā mērīt sabiedrības saliedētību: starptautisko organizāciju un citu valstu pieredzi.
2. Vācām datus par Latviju.

**Vienojšie motīvi
starptautiskajās
metodoloģijās: kāda ir
mūsdienīga izpratne
par sabiedrības
saliedētību?**

Saliedēta sabiedrība ir tāda sabiedrība, kurā indivīdus un kopienas saista spēcīgas sociālās saites un kopīga identitāte.

Šāda sabiedrība veicina uzticēšanos un savstarpēju cieņu starp dažādajiem tās locekļiem, nodrošinot visiem vienlīdzīgas tiesības un iespējas.

Saliedētā sabiedrībā iedzīvotāji aktīvi piedalās sabiedriskajos un politiskajos procesos, izjūt dziļu piederības sajūtu un ir pārliecināti par valsts pārvaldes orientāciju uz sabiedrisko labumu.

Saliedētas sabiedrības dimensijas

01

**Identitāte un
piederības sajūta**

02

**Sociālās
attiecības**

03

**Ekonomiskā
solidaritāte**

Identitāte un piederības sajūta

Latvijas iedzīvotāju īpatsvars, kuri:

- izjūt piederību Latvijai
- militāra uzbrukuma gadījumā gatavi aizstāvēt Latviju ar ieročiem rokās vai nemilitārā veidā
- jūtas Latvijā pieņemti
- izjūt aizvainojumu uz Latvijas valsti
- neiebilstu, ja kaimiņos dzīvotu kādas potenciāli marginalizējamas mazākuma grupas pārstāvis
- izjūt kopību ar visiem Latvijas iedzīvotājiem
- uzskata, ka Latvijas cilvēkiem ir daudz kas kopīgs
- saskarsmē ar citiem nekad nelieto latviešu valodu

**Latvijas iedzīvotāju īpatsvars,
kuri izjūt piederību Latvijai**

76%

	Vidēji Latvijā	18-24 gadi	Ģimenē runā latviski	Ģimenē runā krieviski	Bez LV pilsonības	Zemi ienākumi	Augsti ienākumi
Es izjūtu piederību Latvijai. Atbildes variants: piekrītu.	76%	73%	86%	60%	56%	68%	80%

**Latvijas iedzīvotāju īpatsvars,
kuri militāra uzbrukuma
gadījumā gatavi aizstāvēt
Latviju ar ieročiem rokās**

28%

**Latvijas iedzīvotāju īpatsvars,
kuri militāra uzbrukuma
gadījumā gatavi aizstāvēt
Latviju nemilitārā veidā**

60%

**Latvijas iedzīvotāju īpatsvars,
kuri jūtas Latvijā pieņemti**

68%

	Vidēji Latvijā	18-24 gadi	Ģimenē runā latviski	Ģimenē runā krieviski	Bez LV pilsonības	Zemi ienākumi	Augsti ienākumi
Es jūtos pieņemts/-a Latvijā. Atbildes variants: piekrītu.	68%	65%	80%	48%	49%	60%	77%

**Latvijas iedzīvotāju īpatsvars,
kuri izjūt aizvainojumu uz
Latvijas valsti**

36%

	Vidēji Latvijā	18-24 gadi	65-75 gadi	Ģimenē runā latviski	Ģimenē runā krieviski	Bez LV pilsonības	Zemi ienākumi	Augsti ienākumi
Jūt aizvainojumu pret Latvijas valsti	36%	30%	30%	25%	55%	55%	44%	24%

**Latvijas iedzīvotāju īpatsvars,
kuri neiebilstu, ja kaimiņos
dzīvotu kādas potenciāli
marginalizētas mazākuma
grupas pārstāvis**

34%

Latvijas iedzīvotāju aizspriedumi: ar kādu grupu pārstāvjiem nevēlētos dzīvot kaimiņos.

	Vidēji Latvijā	18-24 gadi	65-75 gadi	Ģimenē runā latviski	Ģimenē runā krieviski	Bez LV pilsonības	Zemi ienākumi	Augsti ienākumi
Cilvēki no Eiropas valstīm (piemēram, francūži, vācieši)	4%	4%	9%	3%	6%	6%	6%	6%
Cilvēki no Dienvidāzijas valstīm (piemēram, indieši)	28%	25%	36%	27%	31%	29%	32%	33%
Geji, lesbietes, transpersonas	30%	21%	44%	25%	38%	37%	37%	27%
Romi (čigāni)	36%	35%	45%	35%	37%	36%	37%	27%
Cilvēki ar fiziska rakstura invaliditāti	5%	7%	5%	5%	6%	4%	9%	4%
Cilvēki ar garīga rakstura invaliditāti	27%	28%	31%	4%	6%	4%	28%	24%
Musulmaņi	37%	35%	43%	39%	33%	33%	42%	38%
Ebreji	9%	10%	9%	9%	9%	9%	15%	12%
Ne pret vienu nav iebildumi	34%	35%	29%	36%	31%	38%	37%	36%

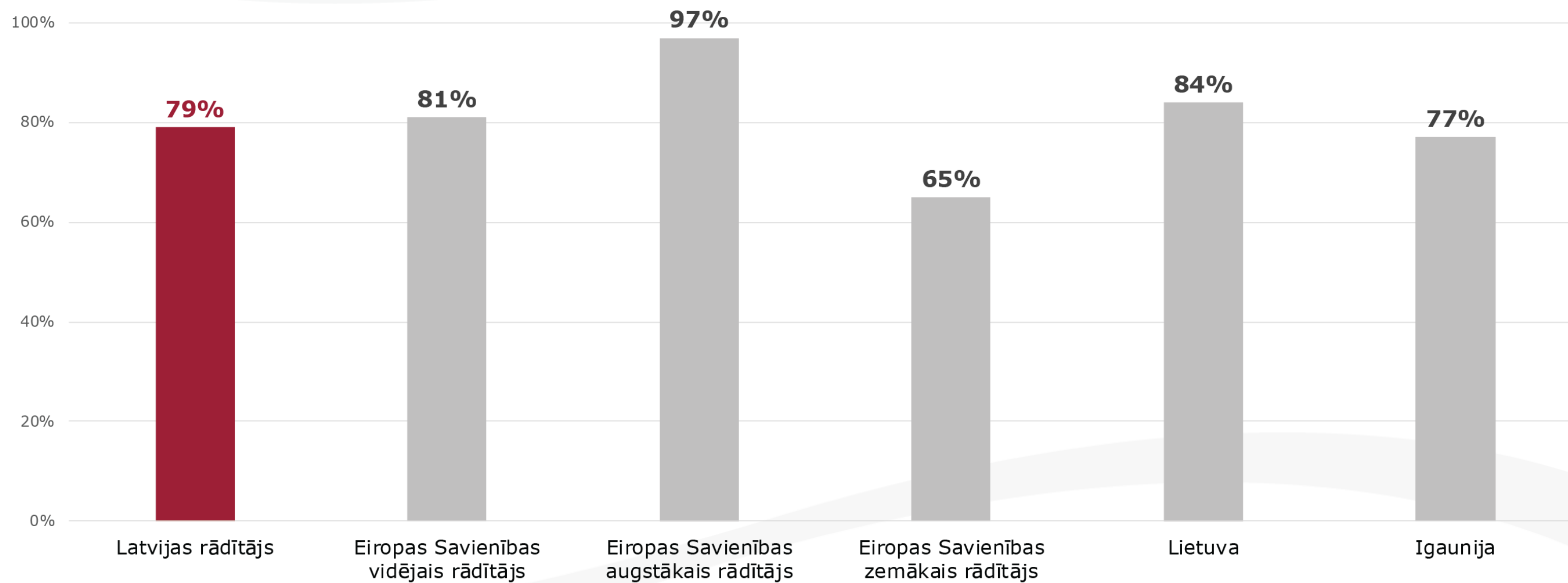
Avots: Provedus aptauja 2020.

**Latvijas iedzīvotāju īpatsvars,
kuri izjūt kopību ar visiem
Latvijas iedzīvotājiem**

53%

**Latvijas pilsoņu īpatsvars, kuri
uzskata, ka Latvijas cilvēkiem
ir daudz kas kopīgs**

79%

**Latvijas iedzīvotāju īpatsvars,
kuri saskarsmē ar citiem nekad
nelieto latviešu valodu**

5%

	Vidēji Latvijas iedzīvotāji	Kuras iedzīvotāju grupas biežāk neprot
Neprotu latviešu valodu (valodas prasme: 1 no 5)	4%	Cilvēki bez LV pilsonības: 16% . Cilvēki, kuri ģimenēs sazinās krieviski: 10%.
Neprotu krievu valodu (valodas prasme: 1 no 5)	2%	Jaunieši līdz 24 gadu vecumam: 9%
Neprotu angļu valodu (valodas prasme: 1 no 5)	37%	Vecākās paaudzes (65-75 gadi): 76% ; nepilsoņi: 60%; cilvēki ar zemiem ienākumiem: 57%

Sociālās attiecības

Latvijas pilsoņu īpatsvars, kuri:

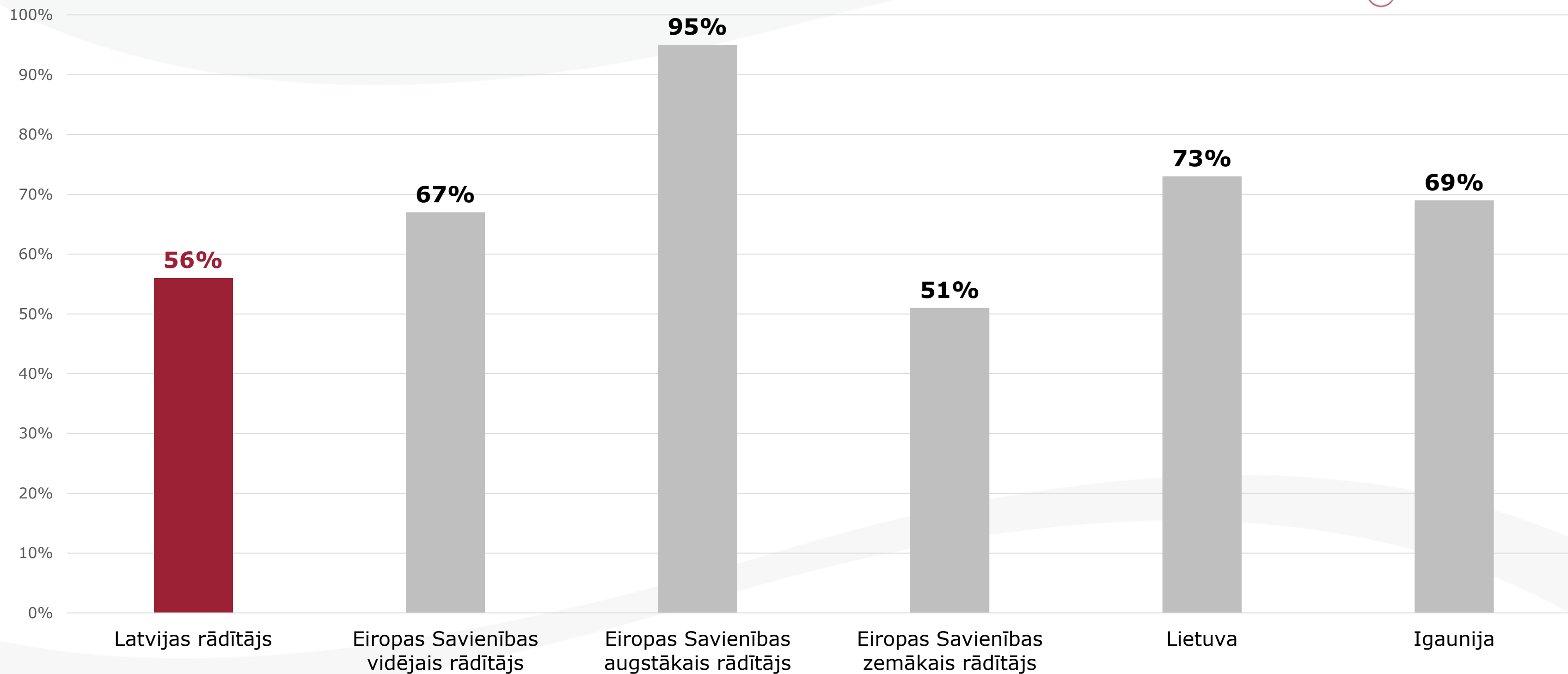
- uzskata, ka ir svarīgi piedalīties vēlēšanās
- uzskata, ka viņu balsij Latvijā ir nozīme
- pēdējos gados nav iesaistījušies papildus pilsoniskās aktivitātēs (kas nav dalība vēlēšanās)
- neuzticas nevienai no demokrātijas pamatinstitūcijām
- ir vīlušies Latvijas politikā
- uzskata, ka Latvijā jebkurš cilvēks var brīvi un bez bailēm paust savus uzskatus par politiskiem jautājumiem
- uzskata, ka lielākajai daļai cilvēku var uzticēties
- ir uz ko pajauties (citi cilvēki), ja rastos nopietnas personiska rakstura problēmas
- pēdējā gada laikā nav palīdzējuši svešiniekam
- uzskata, ka Latvijā vērojama etniskā spriedze

**Latvijas pilsoņu īpatsvars, kuri
uzskata, ka ir svarīgi piedalīties
vēlēšanās**

56%

Latvijas un citu Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņu vērtējums par dalības vēlēšanās svarīgumu. Jautājums: "Un cik svarīgi vai nesvarīgi jums ir piedalīties Latvijā parlamenta vēlēšanās?" %. Atbildes variants: "svarīgi".

**Latvijas pilsoņu īpatsvars, kuri
uzskata, ka viņu balsij Latvijā ir
nozīme**

42%

Latvijas pilsoņu un citu Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņu priekšstatī par to, vai viņu balsij ir nozīme.

	Latvijas rādītājs	ES vidējais rādītājs	ES augstākais rādītājs	ES zemākais rādītājs	Lietuva	Igaunija
Manai balsij ir nozīme Eiropas Savienībā (%). Atbildes variants: "Piekrītu". Avots: Standarta Eirobarometrs 99 (pavasaris 2023)	31%	42%	72%	19%	31%	19%
Manai balsij ir nozīme Latvijā (%). Atbildes variants: "Piekrītu". Avots: Standarta Eirobarometrs 99 (pavasaris 2023)	42%	57%	91%	30%	30%	39%
Es spēju ietekmēt lēmumus, kas ietekmē manu apkaime (%). Atbildes variants: "Piekrītu". Avots: Lauku apkaimju Eirobarometrs, 2021	46%	51%	69%	33%	47%	40%

**Latvijas iedzīvotāju īpatsvars,
kuri pēdējos gados nav
iesaistījušies papildus
pilsoniskās aktivitātēs
(kas nav dalība vēlēšanās)**

81%

Latvijas iedzīvotāji, kuri neiesaistās pilsoniskās aktivitātēs. Jautājums: "Vai Jūs pēdējo divu gadu laikā esat darījuši kādu no šīm piecām [pilsoniskās iesaistes] darbībām?" Atbilde: "Nedarīju neko no šeit minētā". Vidējais rādītājs Latvijas iedzīvotājiem vecumā no 18-75%: 81%.

Vecums	18-24 gadi	25-34 gadi	35-44 gadi	45-54 gadi	55-64 gadi	65-75 gadi
	93%	82%	73%	79%	81%	86%
Izglītība	Pamatzglītība	Vidējā, profesionālā izglītība	Augstākā izglītība			
	94%	84%	69%			
Sarunvaloda ģimenē	Latviešu	Krievu				
	77%	87%				
Pilsonība	Latvijas pilsonis	Latvijas nepilsonis				
	80%	91%				
Mēneša ienākumi uz vienu cilvēku ģimenē	Zemi	Vidēji zemi	Vidēji	Vidēji augsti	Augsti	
	87%	85%	80%	81%	70%	
Apdzīvota vieta	Rīga	Cita pilsēta	Lauki			
	79%	87%	77%			

**Latvijas iedzīvotāju īpatsvars,
kuri neuzticas nevienai no
demokrātijas pamatinstitūcijām**

35%

Latvijas pilsoņu uzticēšanās institūcijām (atbilde "uzticos").

	Latvijas rādītājs	ES vidējais rādītājs	ES augstākais rādītājs	ES zemākais rādītājs	Lietuva	Igaunija
Parlamentam	25%	33%	68%	13%	18%	28%
Valdībai	30%	32%	77%	14%	29%	38%
Pašvaldībām	58%	55%	75%	34%	57%	53%
Valsts pārvaldei (avots: Standarta Eirobarometrs 97 (vasara 2022))	34%	50%	86%	26%	46%	53%
Politiskajām partijām	12%	20%	48%	7%	11%	16%
Tieslietu sistēmai	44%	52%	89%	21%	46%	63%
Polīcijai	59%	69%	96%	45%	79%	78%
Armijai	72%	72%	95%	48%	76%	76%
Veselības aprūpes un medicīnas darbiniekiem	61%	75%	84%	45%	62%	75%

**Latvijas iedzīvotāju īpatsvars,
kuri ir vīlušies Latvijas politikā**

59%

Latvijas iedzīvotāju vēlme pēc politiskām pārmaiņām.

	Vidēji LV	18-24 gadi	Ģimenē runā latviski	Ģimenē runā krieviski	Bez LV pilsonības	Zemi ienākumi	Augsti ienākumi
Piekrīt apgalvojumam: es esmu vīlies/-usies Latvijas politikā	59%	49%	49%	77%	76%	72%	45%

**Latvijas iedzīvotāju īpatsvars,
kuri uzskata, ka Latvijā jebkurš
cilvēks var brīvi un bez bailēm
paust savus uzskatus par
politiskiem jautājumiem**

47%

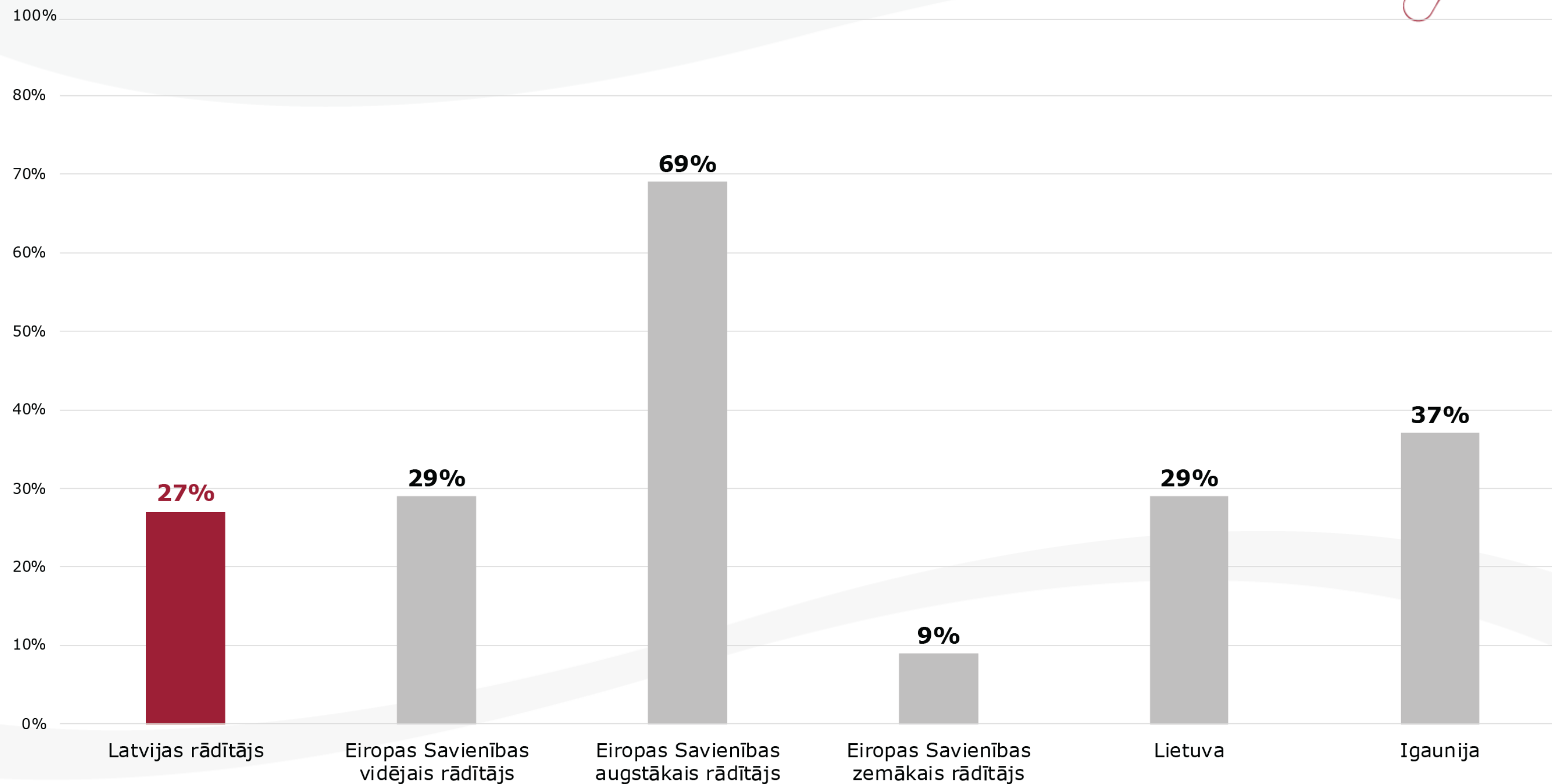
Latvijas iedzīvotāju piekrišana viedoklim, ka Latvijā jebkurš cilvēks var brīvi un bez bailēm paust savus uzskatus par politiskiem jautājumiem. Vidējais rādītājs vecuma grupā 18-75: 47%.

Vecums	18-24 gadi	25-34 gadi	35-44 gadi	45-54 gadi	55-64 gadi	65-75 gadi
	53%	54%	49%	42%	43%	46%
Izglītība	Pamatizglītība	Vidējā, profesionālā izglītība	Augstākā izglītība			
	28%	43%	54%			
Sarunvaloda ģimenē	Latviešu	Krievu				
	61%	23%				
Pilsonība	Latvijas pilsonis	Latvijas nepilsonis				
	49%	24%				
Mēneša ienākumi uz vienu cilvēku ģimenē	Zemi	Vidēji zemi	Vidēji	Vidēji augsti	Augsti	
	33%	38%	48%	60%	58%	
Apdzīvota vieta	Rīga	Cita pilsēta	Lauki			
	44%	47%	51%			

**Latvijas iedzīvotāju īpatsvars,
kuri uzskata, ka lielākajai daļai
cilvēku var uzticēties**

39%

Latvijas un citu Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņi, kuri uzskata, ka cilvēkiem parasti ir paši labākie nodomi (%). Vērtējums skalā no 1 līdz 10, kur 10 nozīmē, ka "tas pilnībā atspoguļo manu skatījumu". Atbildes variants: no 7 līdz 10.

**Latvijas iedzīvotāju īpatsvars,
kuriem ir uz ko paļauties (citi
cilvēki), ja rastos nopietnas
personiska rakstura problēmas**

75%

**Latvijas iedzīvotāju īpatsvars,
kuri pēdējā gada laikā nav
palīdzējuši svešiniekam**

27%

**Latvijas iedzīvotāju īpatsvars,
kuri uzskata, ka Latvijā
vērojama etniskā spriedze**

52%

Latvijas iedzīvotāji, kuri uzskata, ka starp dažādām etniskajām grupām Latvijā ir novērojama etniskā spriedze. Vidējais rādītājs vecuma grupā 18-75: 52%.

Vecums	18-24 gadi	25-34 gadi	35-44 gadi	45-54 gadi	55-64 gadi
	51%	52%	51%	56%	48%
Izglītība	Pamatizglītība	Vidējā, profesionālā izglītība	Augstākā izglītība		
	43%	51%	55%		
Sarunvaloda ģimenē	Latviešu	Krievu			
	50%	54%			
Pilsonība	Latvijas pilsonis	Latvijas nepilsonis			
	51%	54%			
Mēneša ienākumi uz vienu cilvēku ģimenē	Zemi	Vidēji zemi	Vidēji	Vidēji augsti	Augsti
	52%	52%	53%	48%	55%
Apdzīvota vieta	Rīga	Cita pilsēta	Lauki		
	61%	44%	51%		

Ekonomiskā solidaritāte

Latvijas iedzīvotāju īpatsvars, kuri:

- nepiekrīt uzskatam, ka cilvēks, kurš Latvijā piedzimst trūcīgs un smagi strādā, var kļūt ekonomiski nodrošināts
- uzskata, ka šobrīd Latvijā viņiem ir vienlīdzīgas iespējas tikt dzīvē uz priekšu kā citiem cilvēkiem
- uzskata, ka Latvijā ienākumu atšķirības starp cilvēkiem ir pārāk lielas
- uzskata, ka ir pieņemami neuzrādīt savus ienākumus, lai izvairītos no nodokļu nomaksas
- uzskata, ka par valsts pakalpojumiem ir pieņemami dot kukuļus
- pēdējo 12 mēnešu laikā pieredzējuši korupciju

**Latvijas iedzīvotāju īpatsvars,
kuri nepiekrīt uzskatam, ka
cilvēks, kurš Latvijā piedzimst
trūcīgs un smagi strādā, var
kļūt ekonomiski nodrošināts**

34%

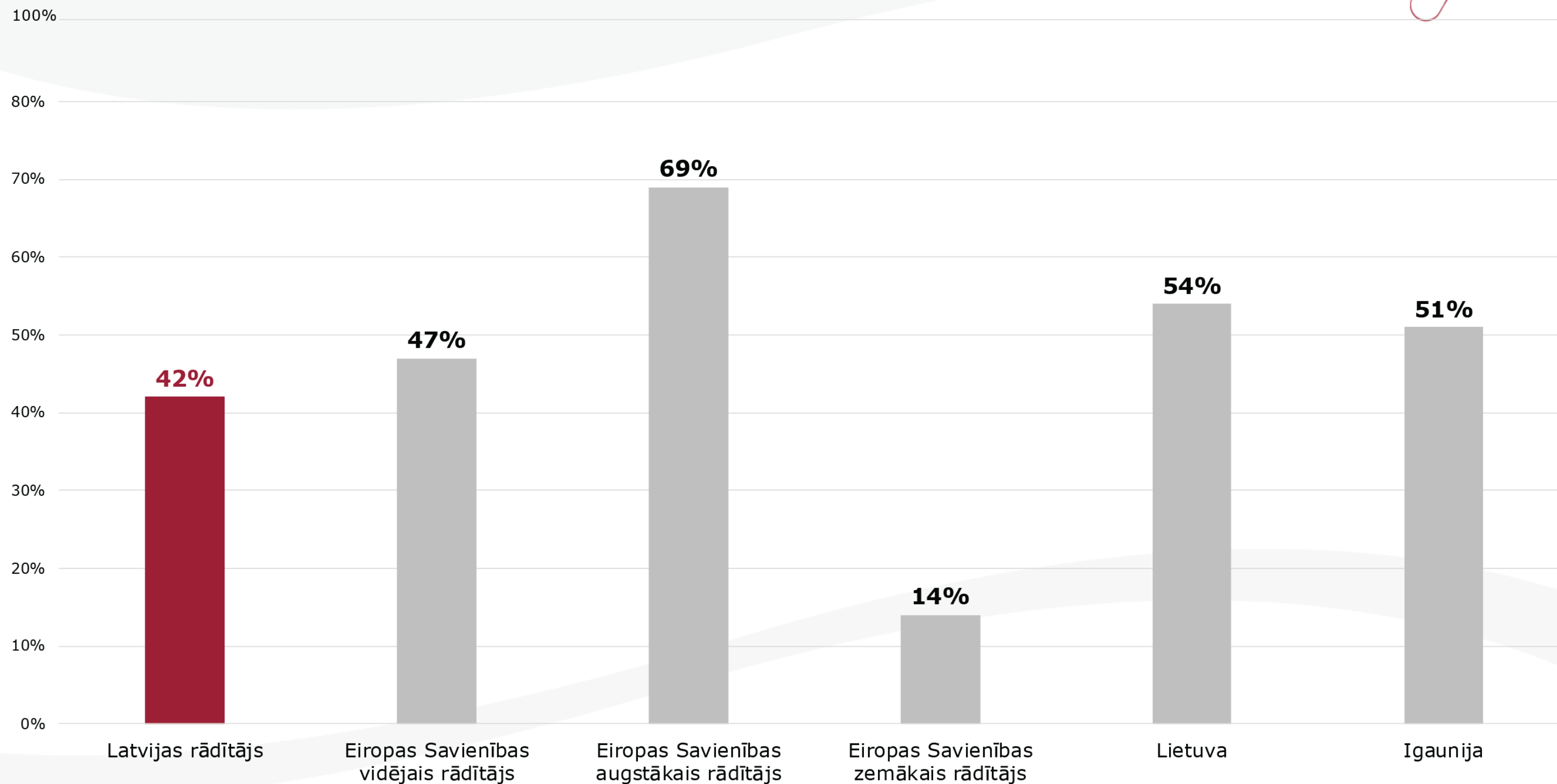
Latvijas iedzīvotāji, kuri neuzskata, ka cilvēks, kurš Latvijā piedzimst trūcīgs un smagi strādā, var kļūt ekonomiski nodrošināts. Vidējais rādītājs vecuma grupā 18-75: 34%.

Vecums	18-24 gadi	25-34 gadi	35-44 gadi	45-54 gadi	55-64 gadi	65-75 gadi
	32%	25%	27%	40%	37%	45%
Izglītība	Pamatizglītība	Vidējā, profesionālā izglītība	Augstākā izglītība			
	53%	37%	22%			
Sarunvaloda ģimenē	Latviešu	Krievu				
	29%	42%				
Pilsonība	Latvijas pilsonis	Latvijas nepilsonis				
	33%	44%				
Mēneša ienākumi uz vienu cilvēku ģimenē	Zemi	Vidēji zemi	Vidēji	Vidēji augsti	Augsti	
	46%	44%	33%	30%	20%	
Apdzīvota vieta	Rīga	Cita pilsēta	Lauki			
	31%	36%	35%			

**Latvijas pilsoņu īpatsvars, kuri
uzskata, ka šobrīd Latvijā
viņiem ir vienlīdzīgas iespējas
tikt dzīvē uz priekšu kā citiem
cilvēkiem**

42%

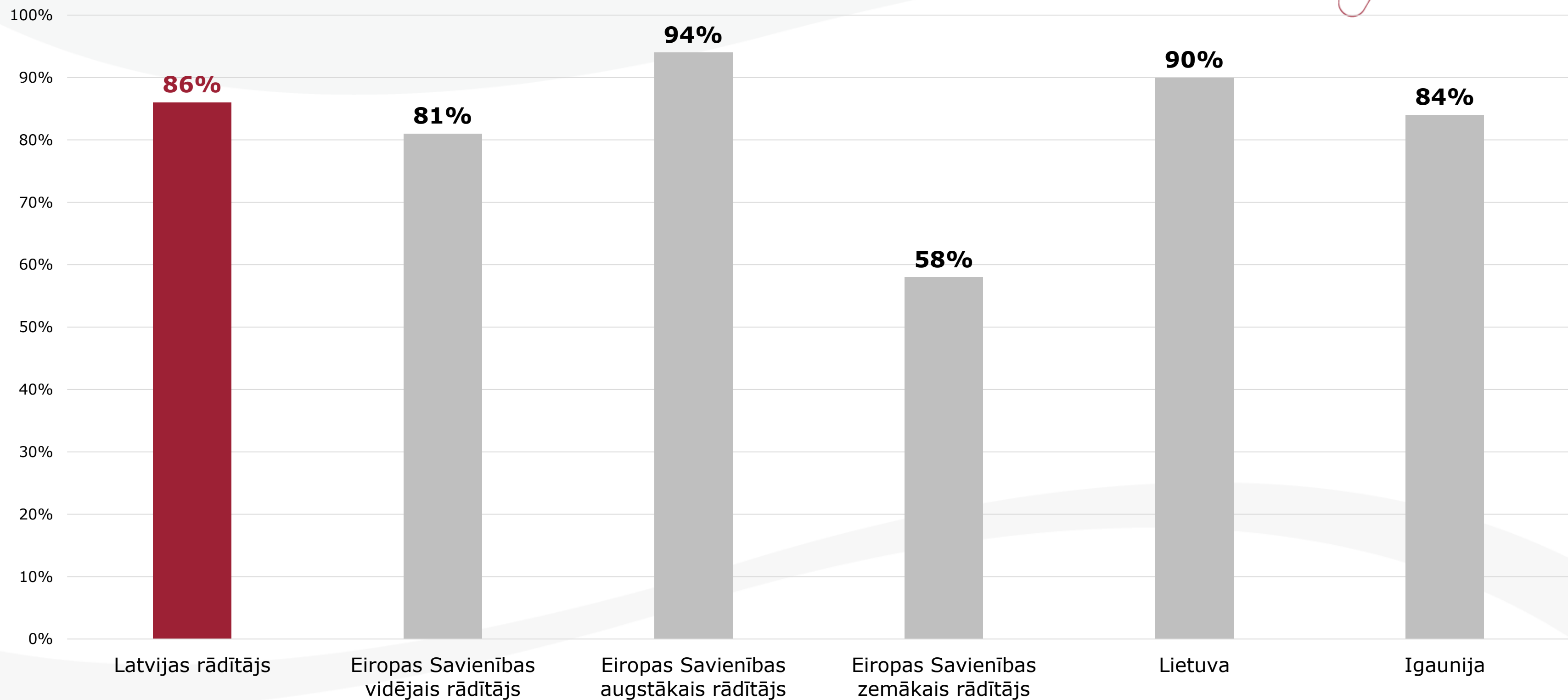
Īpatsvars no Latvijas un citu Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņiem, kuri uzskata, ka šobrīd savā valstī viņiem ir vienlīdzīgas iespējas tikt dzīvē uz priekšu kā citiem cilvēkiem (%).

**Latvijas pilsoņu īpatsvars, kuri
uzskata, ka Latvijā ienākumu
atšķirības starp cilvēkiem ir
pārāk lielas**

86%

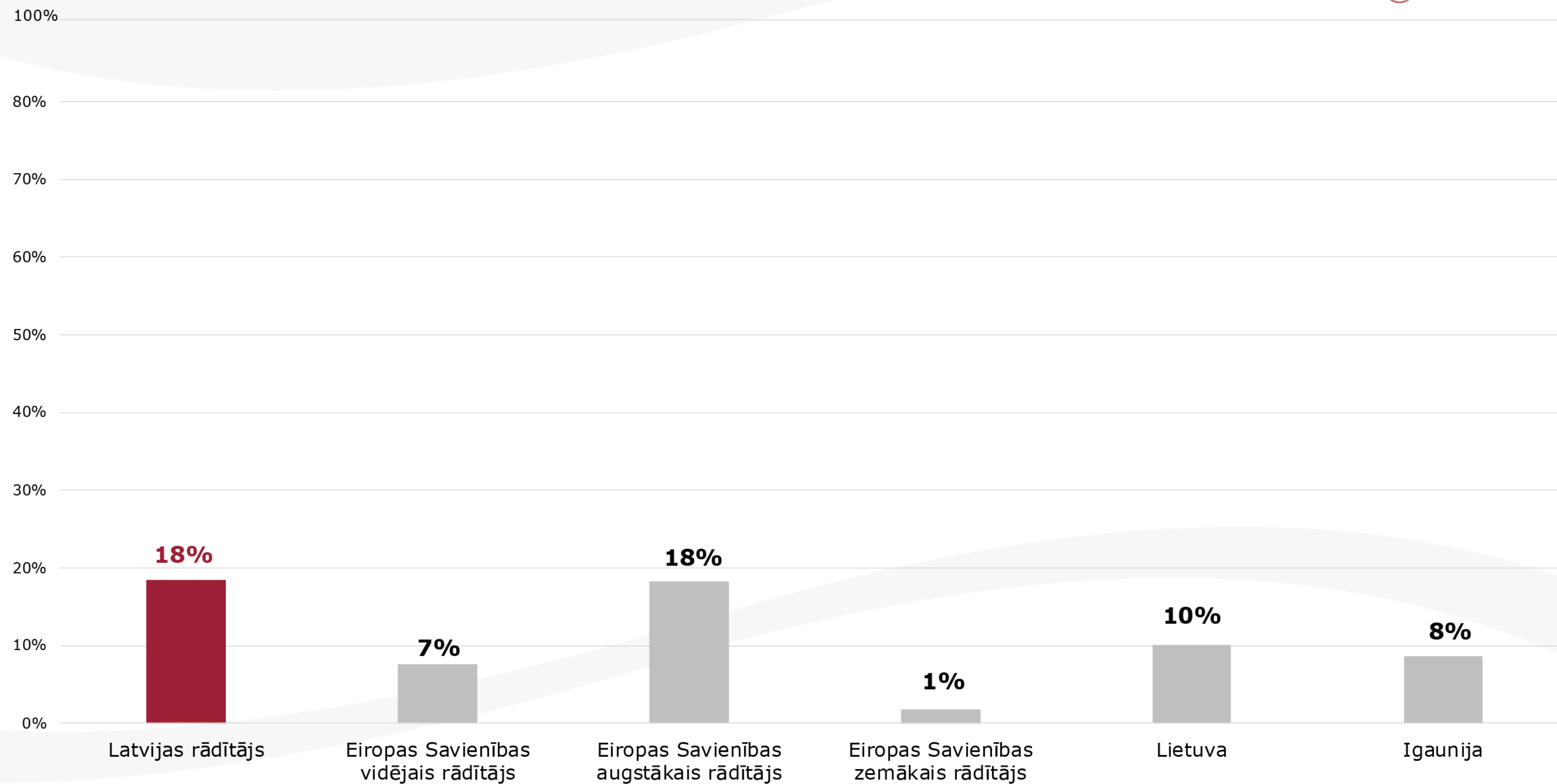
**Latvijas un citu Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņu piekrišana apgalvojumam,
ka mūsdienās manā valstī ienākumu atšķirības starp cilvēkiem ir pārāk lielas.**

**Latvijas pilsoņu īpatsvars, kuri
uzskata, ka ir pieņemami
neuzrādīt savus ienākumus, lai
izvairītos no nodokļu nomaksas**

18%

Proporcija (īpatsvars) no Latvijas un citu Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņiem, kuri uzskata, ka šāda rīcība ir pieņemama: privātpersona vai pašnodarbinātais izvairās no nodokļiem, neuzrādot savus ienākumus vai daļu no saviem ienākumiem.

**Latvijas pilsoņu īpatsvars, kuri
uzskata, ka par valsts
pakalpojumiem ir pieņemami
dot kukuļus**

23%

**Latvijas pilsoņu pašu korupcijas pieredze salīdzinājumā
ar citu Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņiem.**

	Latvijas rādītājs	ES vidējais rādītājs	ES augstākais rādītājs	ES zemākais rādītājs	Lietuva	Igaunija
Uzskata, ka ir pieļaujami tad, ja vēlas ko panākt no valsts pārvaldes, dot naudu. (%)	23%	16%	31%	4%	22%	13%

**Latvijas pilsoņu īpatsvars,
kuri pēdējo 12 mēnešu laikā
pieredzējuši korupciju**

7%

Fakultatīvie indikatori par ekonomisko solidaritāti

Nav iespēja iegūt kvalitatīvu izglītību: 19%

Nav pārkvalificēšanās iespēju: 25%

Nav pieejams internets: 11%

Nav pieejami kultūras pasākumi: 13%

Nav vienādu iespēju saņemt medicīnas pakalpojumus: 38%

. Latvijas iedzīvotāju dažādu grupu viedokļi par etnisko spriedzi Latvijā.

	Ģimenē sarunājas latviski	Ģimenē sarunājas krieviski, LV pilsonis, zem 30 gadu vecuma	Ģimenē sarunājas krieviski, LV pilsonis, virs 50 gadu vecuma	Ģimenē sarunājas krieviski, LV nepilsonis, virs 50 gadu vecuma	Ģimenē sarunājas latviski, nabadzīgs vai gandrīz nabadzīgs
Negatīvs vērtējums par Vladimiru Putinu	94%	79%	49%	48%	86%
Uzskata, ka Krievija ir drauds mieram un drošībai Eiropā	86%	69%	37%	43%	78%
No karojošajām pusēm simpātijas ir Krievijas pusē	2%	5%	8%	17%	4%
No karojošajām pusēm simpātijas ir Ukrainas pusē	78%	47%	22%	24%	65%
Uzskata, ka par karadarbības sākšanos Ukrainā galvenokārt atbildīga Krievija	79%	48%	29%	27%	68%
Uzskata, ka par karadarbības sākšanos Ukrainā galvenokārt atbildīga Ukraina	2%	1%	2%	11%	3%
Uzskata, ka par karadarbības sākšanos Ukrainā galvenokārt atbildīga ASV	5%	14%	33%	28%	10%

Kā mērīt sabiedrības saliedētību?

Reizi trīs gados aptauja un pārskats par 24 + 5 kritērijiem:
vai ir progress, regress, stabilitāte?

Skatīties gan uz pārmaiņām sabiedrībā kopumā, gan
konkrētās mērķgrupās (sevišķi - cilvēki ar zemiem
ienākumiem, ģimenēs krieviski runājošie iedzīvotāji)

Papildus: iepriekšējo trīs gadu īpaši aktuālās tēmās

Varbūt:

1. papildināt ar objektīvajiem datiem
2. pārvērst par indeksu

SABIEDRĪBAS
SALIEDĒTĪBAS
RADARS

Sabiedrības integrācijas
fonds

Jautājumi?

Šajā prezentācijā izmantotās
ilustrācijas ģenerētas ar [DALL·E 3](#)